

A REGGEL

Vidéki előfizetési árak:

Egész évre	— — —	24 K
Félévre	— — —	12 K
Negyedévre	— — —	6 K

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

HOVÁNYI KORNÉL.

Helybeli előfizetési árak:

Egész évre	— — —	20 K
Fél évre	— — —	10 K
Negyedévre	— — —	5 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonja: 505. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Miskolcz, Széchenyi utca, Weidlich-udvar.

Jegyzetek.

(=) Beesukják a mulatókat, a szórakozóhelyeket, talán a színházakat is, mert nagy a hideg és kevés a szén. A villamos is csak 11-ig fog már járni Budapesten és az utcák még sötétebbek lesznek, mert felüárlan — december volt... Szóval az időjárásom keresztül a rendeletek megnehezítik az ember életét s esirájában megfojtják a kedélyeket — azonban úgy látszik, ez a természetnek még sem igen van nyére — mert alighogy a rendelet megjelent, megnyílt az időjárás; elhallgatott a esikorgó hó és az emberek újra sárcipőt hordhatnak. Ha így tart tovább, egy hét múlva a kristálypaloták sírívó művészei újra gavallérokat, divatosak lehetnek és villamoson utazhatnak haza az előadásról.

(=) A zimmerwaldista bizottság hivatalos orgánuma klasszikus cikket közöl az Unió elnöke-ről, hol kimélet nélkül sorolja fel azokat a felháborító eseményeket, melyekkel a német-amerikai diplomáciai viszony megszakítása előtt Wilson az egész világot orránál fogva vezette. Dögkeselyűhöz hasonlítja a békeapostolt, ki kidülesztett szemekkel, hegyezett fülekkel leselkedett már régen, hogy ott, ahol érdemes lecsaphasson! Az emberiség legveszedelmesebb gonosztevőjének bélyegzi, ki a béke jelszava alatt százazreket mészárolt le. Csodálatos dolog, emyire ösmerik mindenütt, ösmerték is, — mégis gyilkolhat tovább! Vagy már ez nem bűn? Vagy már minden ember Wilson vérrokona?...

A multról és jelenről.

Önkéntelenül is az a kép jut eszünkbe, mely a Louvreban az Ur vasesorját ábrázolja és amely Veronese műve. Az oszlopokkal és szobrokkal díszített verandák fölött a tiszta magas ég tornyosul és a fehér márványok ragyogó szépségben uszó tarkaságok között a nagyuri dámák, a lakmározó urak foglalnak helyet. A XVI. században Velencében vagyunk, hol a pompás ünnepség terített asztalának közepén Krisztus üli, hivatásának méltóságteljes tudatában. Az oldalán ülök selyem köntösben tündökölnek a hercegnők brokát ruhában, fekete prémű ezüst sujtású köpenyben, aranyos szegélyű bársonyban, drága esikpékben ragyognak, hogy hófehér nyakukon az igazgyöngyök nagyértékű füzére annál inkább érvényre juthasson. Csupa szín, ragyogás, életkedv, megelégedettség mindenütt. Az uralkodó szín pedig az ezüsthöz rózsza, az áttörő aranyárga, az égszínkék, a zöld és a megtört vörös. Az alaptónus a fényűző arisztokratizmus. Egy nagyszerű kornak vázna ez, egy egész világtörténelmi momentum, legalább akkora hatással, mint az 1879-iki forradalom a politikában. Joseph de Maistre feltűnése a vallásban és az irodalomban M. de Fontanes. Miként mind-ezek felkeltével lehanyatlott a klasszicizmus korszaka is.

Am természetes, hogy az elmuláson mindig és minden időben csak új élet fakadhatott és a forradalom, a lázongás megint más és más újdonságot szült a divat világában; az emberek parókát, canont és rhingrave-ét öltöttek magukra és többé nem tűnt föl a himzett selyem harisnya, a esikpés gallér és az almazöld udvari kabát.

És ha az irodalomban kutatunk a változások után, ott is pompásan megtaláljuk Voltaire, La Fontaine és Molière hangját az előbbieknél például Willomban, Brantomóban és Rabelaisban, ahol még a kísértő körülményekben is alig fedezhető fel valami esekély változás, miként a spanyol állapotok egyformák voltak Cid alatt, II. Fülöp, avagy II. Károly uralkodása idején.

Megeáfollhatatlan igazság, hogy a mult eseményei bizonyos időközökben újra és újra megismétlődnek, amihogy a mának is

megvannak azok a nőalakjai, a kikről Victor Hugó: a Marion Delormet. — George Sand pedig a Leon Leonyt mintázták, ezek a nagylelkű számalmas teremtesek, hogy fényűző parfümben illatozhassanak, olyan könnyen játszanak azzal, mi oly hihetetlenül nagy kincs: a női becsület. Akiknél egy esők — egy ölelés, egy lázas pillantás csak oly közönséges dolog, mit az aranyak, a esengő aranyak és esillogó drágakövek váltanak ki s akiknél a holnap, a jövő csak olyan bizonytalan, mint a kibabált szerelmük...

De így áll ez minden téren, hiszen pompásan tudjuk, hogy Lazarillo de Tormes a nagyszerű sponyol éppen egy lovagokról es koldusokról írt, mint később Lope, Calderon és Racine és a két nagyszerű modern eposzuk, a Divina Comedia és a Faust, melyek ugyanezek hatalmas történelmi korszakok gyümölcsei, mindent kimerítenek a földön, miről írni csak irhat.

Im hát a jelen nem egyéb, mint a mult, új szereplőkkel. Igaz, a szereplők változása rendkívül fontos körülmény, mert hiszen nincs hatásosabb valami a földön, mint a millien, melyet mindig az egyének intelligenciája, képzettsége és művészi érzéke szül meg. Nanni Grossó, Veronchió kedves tanítványa halálos ágyán visszadobta a fesületet, mert közönségesnek találta és Donatellót kérve, rebegve, vonatottan mondotta: „azzal kétségbeesetten halnék meg mert utálok a művészetben az elrontott dolgokat”...

És áll ez a megjelölés a drámai és filozófiai irodalomra is, hiszen Shakespeare-től — napjainkig mindig — mindig csak az erény, a finomság, a költői lélek, a jóság, a rosszaság és az ártatlanság jut kifejezésre. Lehetne pontosan vezetni ezt, adatokat, neveket és műveket idézve, hogy a megállapítások még inkább igazolva legyenek, de amikor a mult gyönyöreit keressük, kutatjuk, a jelen kinjaiban talán csak fájó érzéseket vált ki az itt fennálló tények leszögezése. — Inkább érdekes talán, ha napjaink kísértő jelenségeiben azt kutatjuk, mi a multban még sem volt meg, mit bebizonyíthatóan a még eddig meg nem élt jelen

szült. Mert bár az előbbieken egyes általános igazságok leszögezettek — mégis akadnak dolgok, melyek kizárólagos a jelen specialitásai!

A rendkívüli körülmények kibontakozása: az emberi elégedettség, a mérhetetlen felfelé való törtetés és a kielégíthetetlen cifraalkodási szenvedély tör utat magának. Bármennyire is magunk előtt látjuk a multat, a jelenben ezek a dolgok mégis újak, háborus keletűek!... Mert bár feljegyeztetett, hogy minden vizitér — mégis, ki hallotta, ki olvasta a történelemben is azokat a dolgokat, mik ma a valóság!... Mig azért a forradalom, a háboru kizárólag a művészetben az irodalomban idézett elő változásokat, addig ma az emberek pszichológiai berendezkedését is megváltoztatta. Fölfordult minden és csak az a csodálatos, hogy az emberek még a lábukon járnak s hogy a fejükre meg nem születtek... Azt már megértük, hogy ki azelőtt a jóban és szépen járhatott, az ma a nyomorok országutjain ballag egy üres tarisznyával. Igen, ott tartunk, hogy a romantika klasszikus, előkelő lovagjai fáradt, kitéhezett koldusokká aljasultak és az egykor robotoló, verejtéket izzadó népség a bőségétől kéjjel habzsolja az osztrigát, mit azelőtt hirből sem ösmert s minek ízét ma sem tudja érzékelni, de mert úgy hallotta, hogy ez divatos étel — mindenkinek úgy beszél róla, mint élete legkedvencebb esemégyéről...

Kinek kellett azelőtt zene? A magyar királyi Operaház nézőtere tátongott az ürtől és ha hetenként kétszer tartottak előadást, nem volt, akinek játszának. Ma, ma a hangok hamóniájáról, ritmikus sorrendről, allegorikus hanghullámokról, reflektórikus felfogásról, plasztikus formáról beszélnek lépten-nyomon azok, a kikről három év előtt sehogy sem tudtuk elhinni, hogy valaha még be is bocásjtják zenés színházunkba. Beethoven, Cherubini, Mozart, Gluck többé csak olyan elesépet nevek, mit az új selyem ruhás, valódi esikpés dámák már még helyesen kimondani is megtanultak.

És akik azelőtt, hogy a tél hidege meg ne dermessze őket, zöld mohát raktak a két ablak-szárny közé, kik csak nyaranta szellőztették vaskójukat és butor-zatuban a magas ágy dominált,

azok — azok most mind újra rendezkednek, a piciny ablakokat kidobják, az elnyűtt, kiszolgált dolgokat fölényes kézmozdulattal ajándékozzák egyeseknek, ki annak előtte néha fölényes hatalom volt életükben.

Igen, a mult van az eszünkben. Mindig is a mult gyönyörű szép képeit sirjuk vissza és fájdalommal látjuk, hogy a mai jelen a multban igazában még sem élt soha sem! A tegnapelőtt, a tegnap — nem kell nekünk, összeborzadunk és a Veronesék boldog idejét szeretnénk újra élni, amikor az Urvasorák természetes fényűzése voltak a divatosak...
Vadnai Béla.

A buvárhalóharc és Anglia, meg Franciaország gabonája.

(A Reggel tudósítójától) Arra a kérdésre, hogy Anglia s Franciaország megbirják-e az átmenetet a világkereskedelmi állam formájáról a zárt kereskedelmi állam formájára: a legközelebbi jövő alighanem meg fogja adni a feleletet.

Anglia gabonaszükségletének eddig egy ötödét termeli odahaza. Buzatermése búzabehozatalához így aránylik: 6.4 millió quarter termelés 26.1 behozattal szemben 1816—17-ben, 8.4, 24.5-tel szemben 1915—16-ban, 6.3 termelés 25.8 behozattal szemben 1913—14-ben és 5.8 termelés 26.2 behozattal szemben 1913—14. évben. Ezek a számok két dolgot árulnak el: hogy Anglia a háboru alatt termelését nem tudta lényegesen fokozni és hogy behozatala sem emelkedett lényegesen. Készleteinek gyarapodása tehát tetemesnek nem mondható. De e készletek tömegé, illetőleg az, hogy meddig bírja Anglia készleteiből élelmezni népességét, döntő befolyással lehet a jövő alakulására.

Franciaország is mindig rá volt utalva a gabonabehozatalra, hi nem is olyan nagy mértékben, mint Anglia. A háboru folyamán azonban nemcsak behozatali szükséglete emelkedett lényegesen, hanem területvesztés, munkacéró, igazsálat, és vetőmaghiány következtében termelése is tetemesen csökkent. 1916 január 1-től szeptember végéig 13.5 millió métermázsa gabonát hoztak be Franciaországba, a megelőző év megfelelő szakaszában pedig csak 10.9 milliót, 1916. és 1917. évre husz százalékkal kisebb területet vetettek be, mint 1915—16-ban.

Az új aratásig Franciaország szükségletét behozattal akarja biztosítani. Hogy a szükséges gabonamennyiség már a francia kikötőkben van-e, vagy pedig csak a kötések történetek meg még, azt nem lehet tudni. Franciaország vetési prémiumokkal akarja fokozni a honi termelést, de mivel a nehézségek eddig sem abból származtak, mintha a gabonatermelés elég jövedelmező nem lett volna, a prémiumrendszerrel nagy hatást alig remélhetni.

Mindezt összevéve, Angliát és Franciaországot oszromlott várnak lehet tekinteni.

Kormányrendelet a színházak, mozik, mulatóhelyek és muzeumok bezárásáról.

A rendelet hélfőn lép életbe.

Budapest, február 17. A legutóbbi minisztertanács foglalkozott a szénkérdéssel s elhatározta, hogy február 19-től, hétfőtől kezdve bezárják az összes színházakat, mozikat, mulatóhelyeket, felolvasó termeket és muzeumokat mindaddig, amíg az szénhiány el lesz intézve, vagy az enyhére forduló időjárás lehetővé teszi a fűtés mérséklését.

A kormánynek erre vonatkozó rendelete a hivatalos lap vasárnapi számában jelenik meg.

A rendelet szövege a következő:

A m. kir. minisztérium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a tüzelőanyag legmészebb menő kímélése érdekében a következőket rendel:

1. További rendelkezésig zárva kell tartani az összes szórakozó helyeket (színházakat, kabarékat, mozgósínházakat stb.), nyilvános muzeumokat, képtárakat, gyűjteményeket, felolvasó vagy más eféle nyilvános termeket vagy helyiségeket.

Olyan községekben, amely tüzelőanyagkészlettel bőven el van látva, a törvényhatóság első tisztviselője e szakasz rendelkez-

zéseitől egyes esetekben, fontosabb okokból, kivételt engedélyezhet.

2. Az egyesületeknek (egyletek, társaskör, kaszinó, klub) mindazon helyiségek, amelyek a tagok vagy vendégek összejövetelére vagy befogadására szolgálnak, éjjeli 11 órakor be kell zárni.

Éjjeli 11 óra után magán lakásokban sem szabad a záróra vonatkozó rendeletek kijátszására vendégül látni olyan egyéneket, akiknek ott tartózkodása a szokásos vendéglátás körén kívül esik.

3. Az 1. és 2. szakasz megszegése kihágást képez, amely a 4470—1916. M. E. számú rendelet 8. szakasza értelmében büntetettik.

4. A 613—1917. M. E. szerinti rendelet 6. szakaszának a könnyítések engedélyezésére vonatkozó rendelkezések a jelen rendelettel megállapított korlátozásokkal irányadók.

5. Ez a rendelet 1917 február 19-én lép életbe. Területi hatályára s végrehajtására a 4470—1916 M. E. számú rendelet 9. szakaszának rendelkezései irányadók.

Kelt Budapesten, 1917 február hó 17-én.

Gróf Tisza István,
miniszterelnök.

Háborus képek.

Anglia szövetségesei.

Az első francia köztársaság hivatalos lapja, a Moniteur, 1801 február 1-én Bonaparte Napoleon első konzulnak a következő szavait közölte:

— Les alliés de l'Angleterre ont toujours été ses victimes. En récompense de leur dévouement, ils n'ont jamais eu à attendre d'elle que oste le plus périlleux dans la mêlée.

Magyarul: Anglia szövetségesei mindig áldozatok voltak. Ragaszkodásuk jutalmán a háboru mindig a legveszélyesebb állást kapták.

Napoleonnak eme szavai száz-tizenhat esztendő után sem vesztettek semmit aktualitásukból. Hogy ez tényleg így van, azt a franciák keservesen tapasztalhatják saját magukon.

Edison Németországról.

Edison Alva Tamás, a nagy amerikai feltaláló most töltötte be hetvenedik esztendőjét. Edison öt év előtt járt utoljára Európában s akkor, németországi tartózkodása idején, érdekes kijelentéseket tett Németországról s a németekről. Most, hogy Amerika és Németország között a háboru réme kísért, nem lesz érdektelen az Újvilág nagy fiának kijelentéseit felrissíteni.

— Mint mindenben, a németek a technika terén is tudományosan haladnak előre. Amerikában

ezzel szemben mindent nagy hátrázással, de korántsem olyan alapossággal csinálnak meg, mint a németek. Mi amerikaiak a technika haladásának csak a tejfölt szedjük el, a németek nem elégszenek meg ezzel, hanem a megmaradt tejből is hasznot húznak. Mi amerikaiak elszörőttel olyan problémákkal foglalkozunk, melyeket könnyen tudunk megoldani. Amiképen értékes dolgokat a szemébe dobunk, — éppen úgy a gyártás közben nem törődünk a melléktermékekkel, mert nem ismerjük azok értékét. A németek azonban ismerik mindennek az értékét és tudniák, hogy hasznos dolog mindennel foglalkozni. Mi amerikaiak mindent csak gyorsan akarunk megcsinálni és éppen ezért mindent legtöbbször hibásan és tökéletlenül csinálunk meg. A németek inkább lassan dolgoznak, de amit végeznek, az alapos és tökéletes. Nem győzöm bámulni a németeknek a vegyi ipar, a komplikált gépezetek terén elért haladását. Mindazt, amit a németek készítenek, a béke érdekében csinálják. De mindezek a dolgok könnyedén állíthatók a háboru szolgálatába is. Azért őrizkedjék mindenki attól, hogy Németországgal háboruba keveredjék. A német vegyi ipar és a német géptechnika olyan hadi eszközöket produkál, amelyeket más ország hadereje nem lesz képes soha se legyőzni.

A német császár a béke híve.

Érdekesek azok a nyilatkozatok, amelyeket Edison európai utja alkalmával a német császárról tett. Többek között ezeket mondotta:

— A német nemzet boldog lehet, hogy lefőbb kormányzata jelenlegi császára kezében van. — Szerencsés uralkodónak nagyszerű üzleti érzéke van. Üzleti érzéke legjellemzőbb vonása egész jellemének. Azelőtt Hadúrnak nevezték a német császárt, de ez tévedés volt. A német császár a béke híve, mert belátta, hogy a béke nyereséget hoz országának, amíg a háboru csak veszteséget és pusztulást jelent. A német császár fejében egy eredménynyel dolgozó nagykereskedő esze van s ez az ész igen nagy mértékben van nála kifejlődve. Ameddig meg tudja akadályozni, addig Németországnak nem lesz háboruja. — Bizonyos, hogy háboruba, csak akkor viszi országát, ha a háboru mindenképen elkerülhetetlen. A német császárnak nem az a törekvése, hogy Németországot elsőrendű katonai állammá fejlessze, neki az az igyekezete, hogy Németország elsőrendű ipari állammá legyen. De hogy hadsereget is kénytelen tartani, teszi ezt csak azért, hogy ha kell, megvédje Németország iparát és kereskedelmét. Az bizonyos, hogy Vilmos császár erős hadsereget és hatalmas flottáját nem fogja soha sem hódítási vágygyal harcba vinni, de ha ezt mégis megteszi, akkor bizonyosak lehetünk felelőle, hogy Németország létéről és legszentebb érdekeiről lesz szó. Németország soha sem fog mást megtámadni, Németország legfeljebb védekezni fog mások támadása ellen. —

Helvétoboches.

A földkerekség minden népeit találkoztatott a háboru óta egymásnak a kies Svájcban. — Vannak ott most nagyszámú angolok, franciák, olaszok, oroszok, akik gazdagságukat fogva tehetik, hogy az otthoni katonai szolgálat aol ebbe a semleges államba meneküljenek. De vannak ott ebből a négy entente államból — különösen Oroszországból — sokan, akik kémszervezetkeknek a tagjai és a központi hatalmak orszagaiból Svájcban keresztül igyekeznek maguknak híreket szerezni. Annak bizonyítására, hogy eredményesen működnek és hogy minél több pénzt esikarhassanak ki megbízóiktól, derűre-borura küldik is haza jelentéseiket, amelyek többnyire szemenszedett kóhalmányokat tartalmaznak.

Gyűllhelye azután Svájc ama kis államok alattvalóinak, amelyek az ententeval kötött szövetségnek áldozatául estek. Szerbia, Montenegró, Belgium, Románia sok politikusa, gazdag embere keres földönfutása közben Svájcban menedéket. Ezek a szerencsétlenek itt várják nemzeti szerencsésállaguk felderülését és tele vannak reménységgel ábrándozással.

Ott vannak aztán Svájcban az elnyomott kis és nagy népek bizottságai is. Az ukránok, a lengyelek, a finnek, lappok, tájaro, oroszok, ierek, katalónok,

Állandó nagy raktár:

Szalma- és szénaprésekben, szecskavágó-, répavágó- és egyéb gazdasági gépekben.

Elvállalunk:

Daráló- és malomberendezéseket és átalakításokat, gazdaságokban takarmánykamara-berendezéseket, erőmű hajtásra.

Nagy raktárt tartunk:

Magas nyomású hengerolaj és gépolaj, gépszir, tömitő anyagok és egyéb műszaki cikkekben.

A m. t. fogyasztó közönség szives megbizását kéri:

„FRIED”-féle gépgyár és vasöntöde Miskolcz.

Ruhavásár!

A t. vásárló közönség által a megszokott nagy választékban, elismert kitűnő szabásu

téli férfiruhák, kabátok, valamint fiu és gyermek téli felöltők és kabátok

Szántó Mór és Társánál

Főüzlet: Miskolcz, Széchenyi-utca 42.

Nagy fióküzletek: Arad, Sátoraljaujhely, Deörczen, Szatmár, Rozsnyó, Salgótarján stb.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy e hó 19-től Sörház-utca 14. sz. alatt a Tóth Ferenc-féle sütődében elfogadok reggel 7, 8 és fél 10 órákor, privat közönség részére

kenyeret sütésre.

Csikós Józsefné

Zongora tanfolyam.

KÁLNAI ILONA zongoraművész, okl. áll. tanárnő zongoratanfolyamot nyitott, a melyre beiratkozni lehet minden nap d. u. 2—4-ig Batthyány-utca 6. szám alatt.

Takarékpénztári szolga felvételik.

Cím a kiadóhivatalban.

HOCHHAUSER

„Sólyom” áruházában (Széchenyi-utca 72.)

a legjobb és legolcsóbb cipők kaphatók.

Állami tisztviselőknél és vasutasoknál 5% kedvezmény.

Kiadja: Hoványi Kornél.

Jótállás a biztos eredményért

Törvényesen védve.

Relter Oszkár nagybecskerekli ny. főkapitány és falbaromfi-tenyésztőnek nagyszerű találmánya a **„PATKÁNIN”**

patkányirtó-szer, (nem mérge) mely emberre és háziállatokra nem ártalmas és főül minden 1 doboz ára 3 K, más irtószer. mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. — Minden dobozhoz használati utasítás van mellékelve. Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle nagyságu gazdaságban hány adag használandó, kérésére ingyen küld a Patkánin gyár egyedüli elárúsítója, a Torontáli Agrárbank Részvénytársaság, Nagybecskereken.

FOGHUZÁS

és szaktanács teljesen ingyen. Fogszorjavítások — saját laboratóriumomban — 3 óra alatt elkészülnek.

Platina- és aranykoronák, aranyhidak, csapfogak, kaucsuk- és aranylemezes fogszorok, valamint arany-, ezüst- és cement-tömések, jótállás mellett, mérsékelt áron készülnek

Mészáros Győző vizsgázott fogtechnikus

modernül felszerelt aseptikus műtermében Miskolczon, Csabai-kapu 2. sz., mindszenti templom mellett. Telefon 406.

MERCEDES irógép

legtökéletesebb német gyártmány főbb előnyei:

Állandó látható írás, visszaváltó, kicserélhető betűkarok-45 billentyű 90 jellel, margóbeállító és sorvégző billentyű, zár, automatikus szalagkikapcsoló, oszlopos tabulátor, nagy átütőképesség, zajtalan működés. — Irógép-festék-szalagok és karnpapír jutányos árakban.

Schweitzer Varrógép Részvénytársaság
Miskolcz, Széchenyi utca 86.

340 anyabirkának alkalmas

legelőt

megfelelő juhakollal bérelnék

Patay Gyula

Egerlövő.

Telefon 3.

Nyomatott: Klein és Ludvig könyvnyomdájában, Miskolczon.